

MOOS-BJERRE
& LANGE

Digitale biblioteksstrategier Hovedpointer

København Ø den 24. april 2017

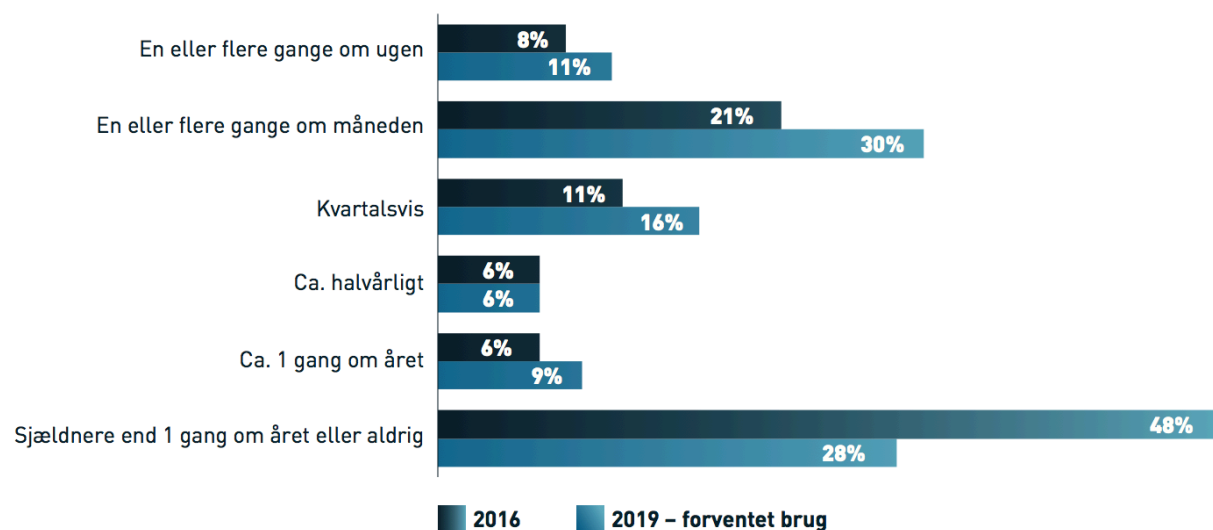
Disposition for oplæg 10:40 – 11:30

1. Hovedpointerne – udpluk af et udpluk
2. Digital biblioteksbrug i dag og i morgen
3. Sammenhæng mellem fysisk og digital biblioteksbrug
4. Det digitale bibliotek rummer potentiale for ”mere folkeligt folkebibliotek”
5. Kendskab og kendskabsbarrierer
6. Inspirationskilder og oplevelser med personale ift. digitalt bibliotek
7. Perspektiv 1 på lokalt digitalt strategiarbejde: 8 borgersegmenter
8. Perspektiv 2 på lokalt digitalt strategiarbejde: 5 Kommunetyper
9. Kombineret kommunetype- og målgruppeperspektiv for digitale strategier
10. Resumé

2. Digital biblioteksbrug i dag og i morgen

FIGUR 1: Hvor hyppigt benytter du / forventer du at benytte de danske folkebiblioteker digitalt?
(Bøger, film, musik eller inspiration via nettet)?

I **2016** bruger **46 %** af befolkningen det digitale bibliotek

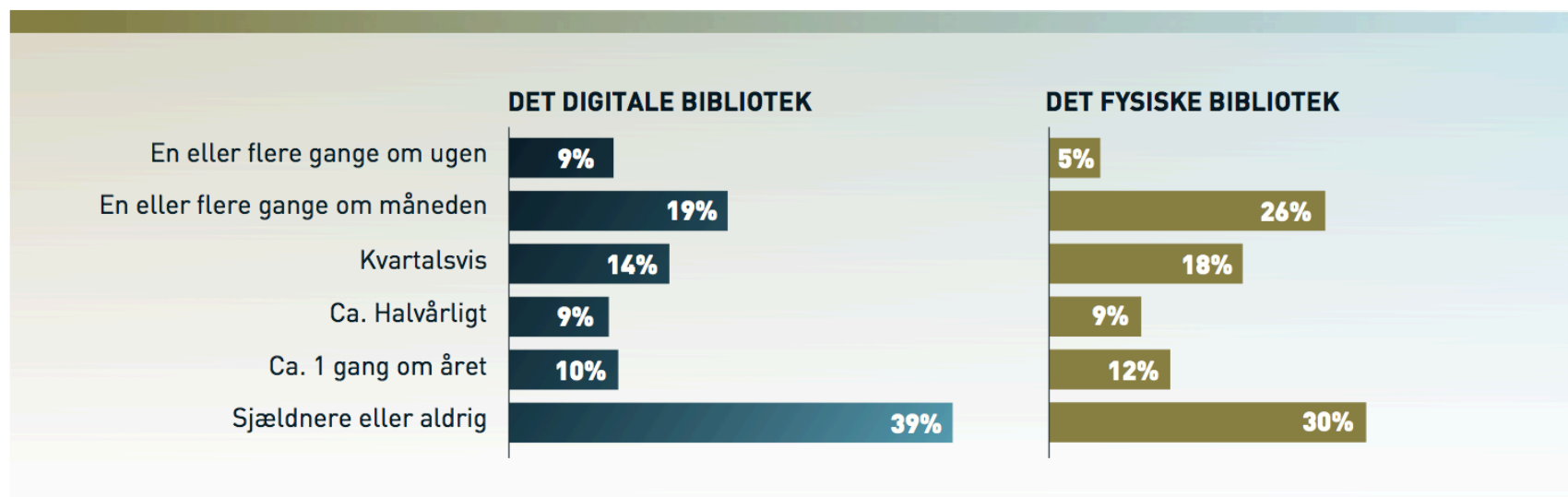
I **2019** - > forventer **63 %** det samme..

I 2016 bruger knap **29%** hyppigt/månedligt.
- fordobling ift. 2014.

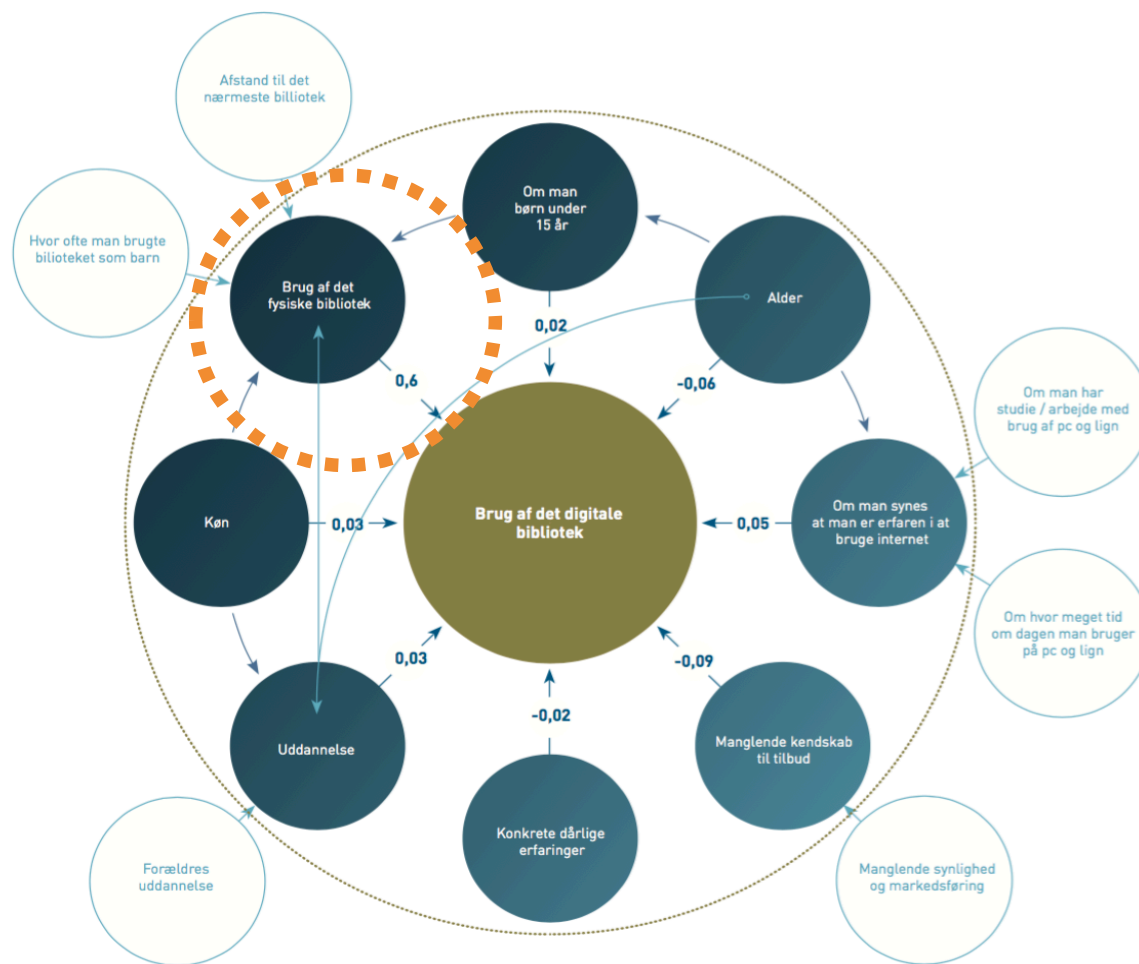
2. Unge har *næsten* samme brugshyppighed fysisk og digitalt - Særlig gruppe og/eller billede på fremtid ?

FIGUR 13: Hvor hyppigt benytter du de danske folkebiblioteker digitalt og fysisk? (15-29 år).

3. Brugen af det digitale bibliotek - og drivere

FIGUR 10: Forklaringsmodel for brug af det digitale bibliotek.

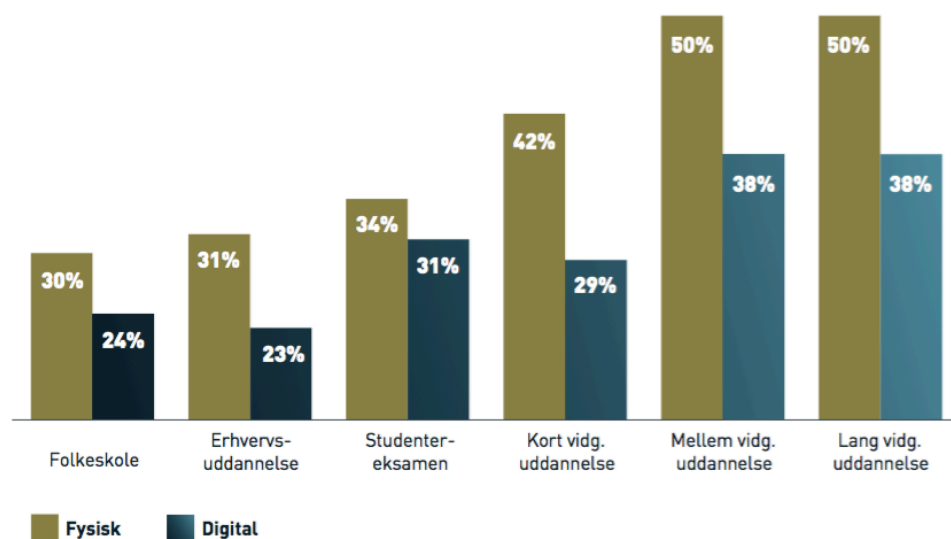
Isoleret set, er den faktor der betyder mest for en borgers brug af det digitale bibliotek, **brugen af et fysisk bibliotek.**

4. Potentiale for et mere ”folkeligt folkebibliotek” - Uddannelsesbarrieren

FIGUR 9: Andel af hyppige fysiske- og digitale brugere fordelt på uddannelsesniveau.

Procentandel, der har svaret ”En eller flere gange om ugen” eller ”En eller flere gange om måneden” til spørgsmålene.

Der er en **lineær sammenhæng** mellem uddannelsesniveau og brugen af det **fysiske bibliotek**.

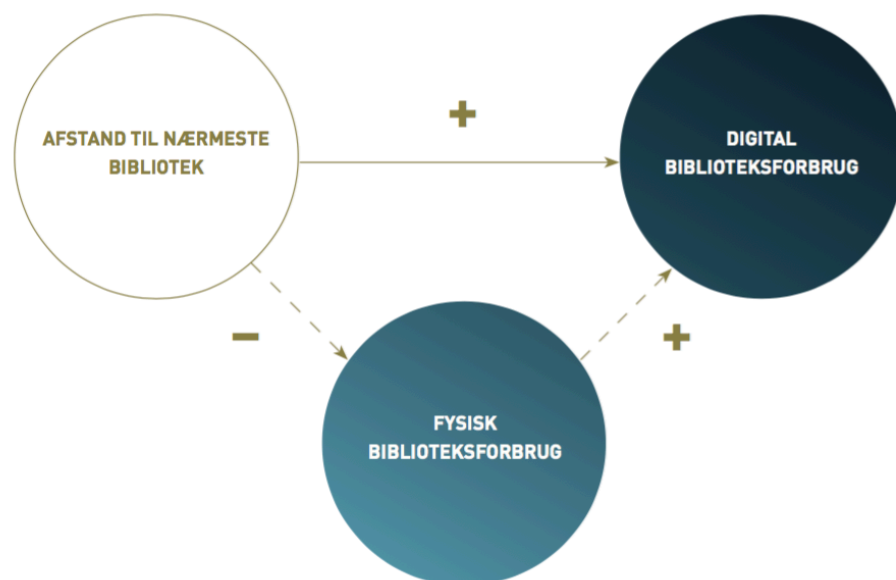
Sammenhængen mellem det **digitale biblioteksbrug** og uddannelsesniveau er svagere.

Brugen af det digitale bibliotek er **mindre uddannelsesskæv end det fysiske**.

4. Potentiale for et mere ”folkeligt folkebibliotek” - Afstandsbarrieren

FIGUR 12: Forholdet mellem afstand til nærmeste bibliotek og fysisk og digital brugshyppighed.

En stigende afstand til et **fysiske bibliotek** reducerer brugen af det fysiske bibliotek.

En stigende afstand til et fysisk bibliotek øger *alt andet lige* brugen af det **digitale bibliotek**.

Borgeren langt fra et fysisk bibliotek vil i højere grad anvende det digitale bibliotek, end borgeren tæt på et fysisk bibliotek.

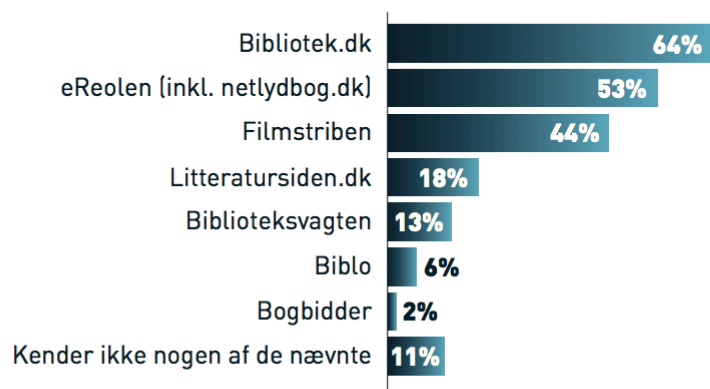
Men da digital brug hænger tæt sammen med fysisk brug, skal man passe på...

5. Hvilke digitale bibliotekstilbud kender brugerne

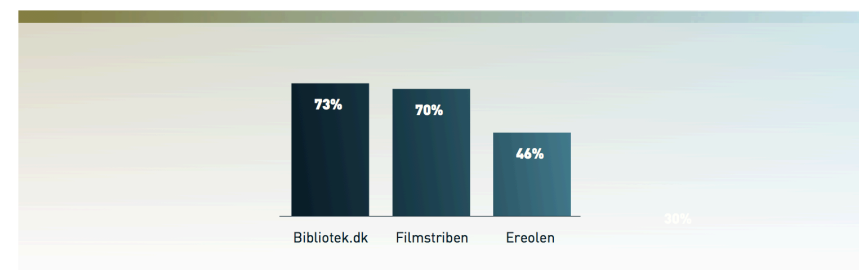
FIGUR 6: Hvilke af følgende digitale bibliotekstilbud kender du til?

Spørgsmålet er kun stillet til brugerne. Procentandelene viser andel af brugerne, som kender tilbuddet.

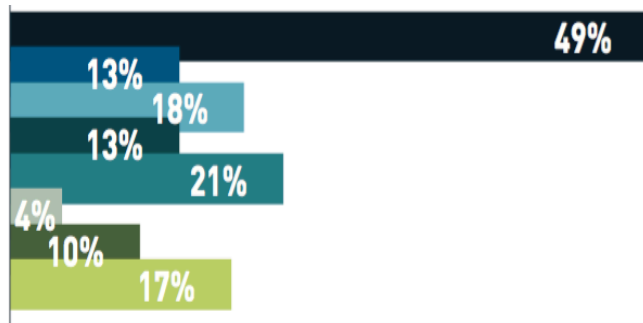
FIGUR 14: Hvilke af følgende digitale bibliotekstilbud kender du til? (Top 3 blandt 15-29 år).

Spørgsmålet er kun stillet til brugerne.

5. Begrænsende faktorer for brug af digitale bibliotekstilbud - Kendskabsbarrieren

49 % af brugerne oplever, at den største begrænsning for brug af det digitale bibliotekstilbud er **manglende kendskab** til tilbuddene.

Denne tendens går på tværs af alle biblioteksbrugere.

■ Manglende kendskab til tilbud

■ Omstændelig adgang/log-in mm

■ Tjenesterne giver mig ikke tilstrækkelig inspiration

■ Indhold og emner er ikke interessant nok

■ Manglende synlighed og markedsføring

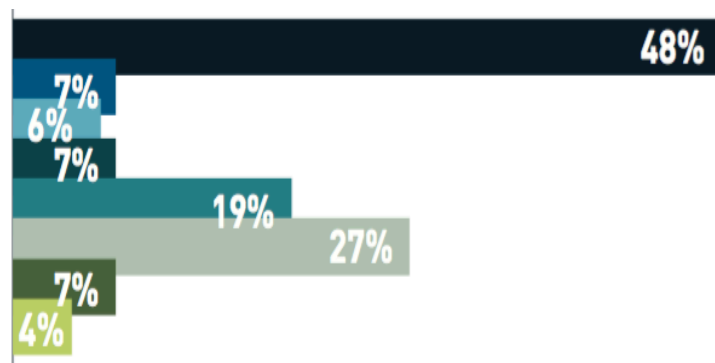
■ Lånebegrænsninger

■ Manglende overblik og/eller besværlig navigation

■ Konkrete dårlige erfaringer

6. Inspirationskilder til brug af bibliotekets digitale tjenester

48 % af alle biblioteksbrugere bliver inspireret gennem **bibliotekets egen hjemmeside.**

27 % inspireres af venner m.fl. **19 %** bliver inspireret af **bibliotekets personale.**

Personale og hjemmeside er motorer, men facebook rummer potentiale: 6% her ctr. knap 80 % bruger facebook

■ Bibliotekets hjemmeside

■ Nyhedsbreve

■ Lokalaviser og annoncer

■ Andre offentlige hjemmesider

■ Bibliotekets personale

■ Plakater og storskærme

■ Facebook

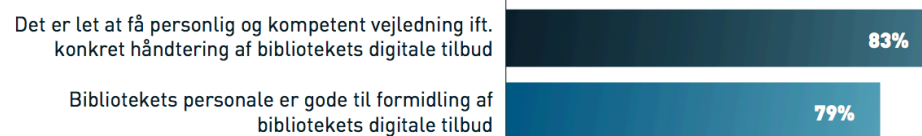
■ Venner, bekendte, familie m.fl.

6. Oplevelse af digitalt bibliotek og personale

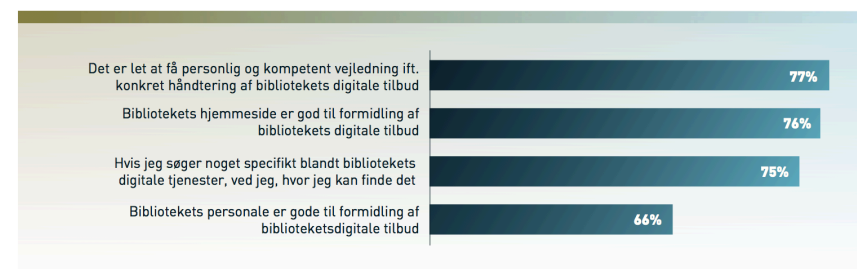
FIGUR 8: Brugernes evaluering af bibliotekspersonalet på to dimensioner.

Procentandel, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålene. Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der har svaret, at de bruger det digitale bibliotek en gang om året eller oftere, eller respondenter, der har svaret, at de bruger det fysiske bibliotek en gang om året eller oftere.

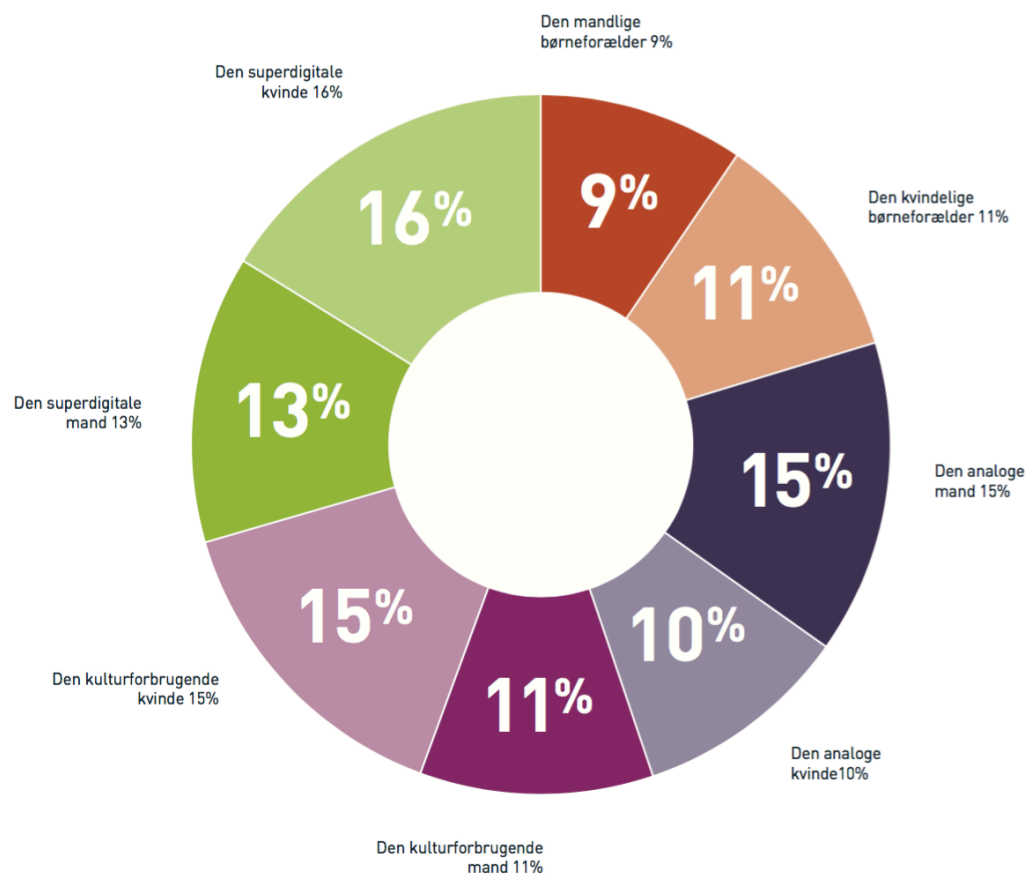
FIGUR 15: Evaluering af det digitale bibliotek på forskellige dimensioner (15-29 år).

Procentandel, der har svaret "I høj grad" eller "I nogen grad" til spørgsmålet. Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der har svaret, at de bruger det digitale bibliotek en gang om året eller oftere, eller respondenter, der har svaret, at de bruger det fysiske bibliotek en gang om året eller oftere.

7. Segmentering af borgerne

FIGUR 20: Segmenternes størrelse som andele af den voksne befolkning (borgere på 15 år og ældre).

De danske borgere er blevet inddelt i otte segmenter på baggrund af:

- Køn
- Alder
- Om man har børn under 15 år
- Uddannelsesniveau
- Forhold til det fysiske bibliotek
- Forhold til det digitale bibliotek
- Digitaliseringsgrad ud fra:
  - e-tryghed/parathed
  - teknologi og adgange
  - digitale adfærdsmønstre (herunder brug af digitale fællesskaber m.m.).

7. Segmenterne

Den mandlige børneforælder er en moderat hyppig bruger af det digitale bibliotek. Han er meget digital og bruger hyppigt andre digitale kulturtjenester. Han lægger vægt på bredt indhold blandt tjenesternes udvalg og bliver især begrænset af manglende kendskab til bibliotekets tjenester.

Den kvindelige børneforælder bruger det digitale bibliotek hyppigt og til flere forskellige formål. Herunder underholdning og oplevelser samt børnerelaterede tilbud. Hun lægger vægt på bredt indhold i tjenesten, men bliver begrænset af besværlig navigation.

Den analoge mand er det segment, der mest sjældent bruger det digitale bibliotek. Han bruger hverken det fysiske eller digitale bibliotek særlig hyppigt, og han er meget lidt digital i sin hverdag. Der er mange ældre i dette segment. Den analoge mand adskiller sig på en lang række områder markant fra de øvrige segmenter. Dette gælder hans lave kendskabsgrad i forhold til bibliotekernes digitale tilbud, hvor han hører om tilbudene, hvor han bruger de digitale tilbud samt hvilke han kunne ønske sig flere af.

Den analoge kvinde er ligeledes en sjælden bruger af det digitale bibliotek. Hun bruger det fysiske bibliotek en smule hyppigere end sin mandlige variant. Hun er kendetegnet ved at være meget lidt digital i sin hverdag, hvilket smitter af på hendes brug af de digitale bibliotekstilbud. Blandt dem der bruger tjenesterne, gør de det primært ved besøg på det fysiske bibliotek.

Den kulturforbrugende mand er det segment, som har den største andel hyppige brugere af det digitale bibliotek. Han er moderat digital i sin hverdag og i det hele taget, men til gengæld superdigital når det kommer til sin biblioteksbrug. Han har et bredt kendskab til bibliotekets digitale tjenester.

Den kulturforbrugende kvinde bruger både det digitale og det fysiske bibliotek relativt hyppigt. Hun bruger det især til underholdning og oplevelser og gerne f.eks. i tablet-format frem for via computer. Hun kunne ønske sig flere tilbud med hensyn til lydbøger og e-bøger.

Den superdigitale mand er en forholdsvis sjælden bruger af det digitale bibliotek. Han er relativt ung og meget digitalt orienteret i sin hverdag, men bruger i meget lav grad bibliotekets digitale tilbud. Han bliver begrænset af, at han ikke synes, tilbud og indhold er interessant nok. Han er samtidig den mest kritiske, når det kommer til vurdering af bibliotekets formidling af de digitale tilbud.

Den superdigitale kvinde er en hyppig bruger af det digitale bibliotek. Hun er relativt ung og bruger tjenesterne til flere forskellige ting. Herunder til underholdning og oplevelser samt viden og læring. Hun bruger både tjenesterne i sin fritid men også i forbindelse med studie og arbejde. Hun lægger vægt på, at de digitale tjenester også har et dybt udvalg af nicheindhold, og hun kunne ønske sig flere tilbud med hensyn til lydbøger og e-bøger.

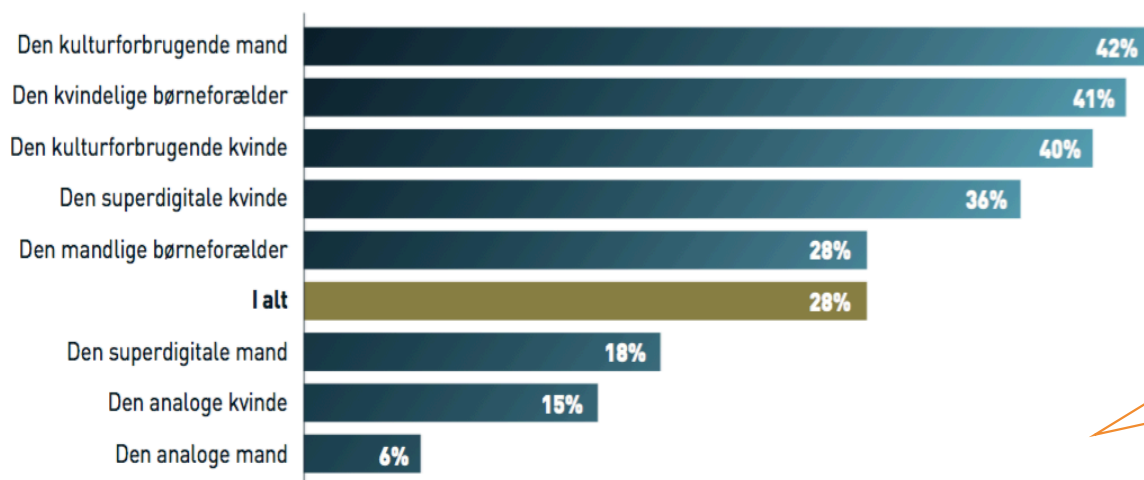

7. Segmenternes forskellighed

- Hyppige digitale biblioteksbrugere

FIGUR 21: Procentandel hyppige brugere af det digitale bibliotek på tværs af segmenter

Procentandelene er den andel, som har angivet at bruge det digitale bibliotek en eller flere gange om ugen eller måneden.

Der er stor forskel i andel hyppige brugere

42 % af den kulturforbrugende mand segmenter bruger det digitale bibliotek hyppigt.

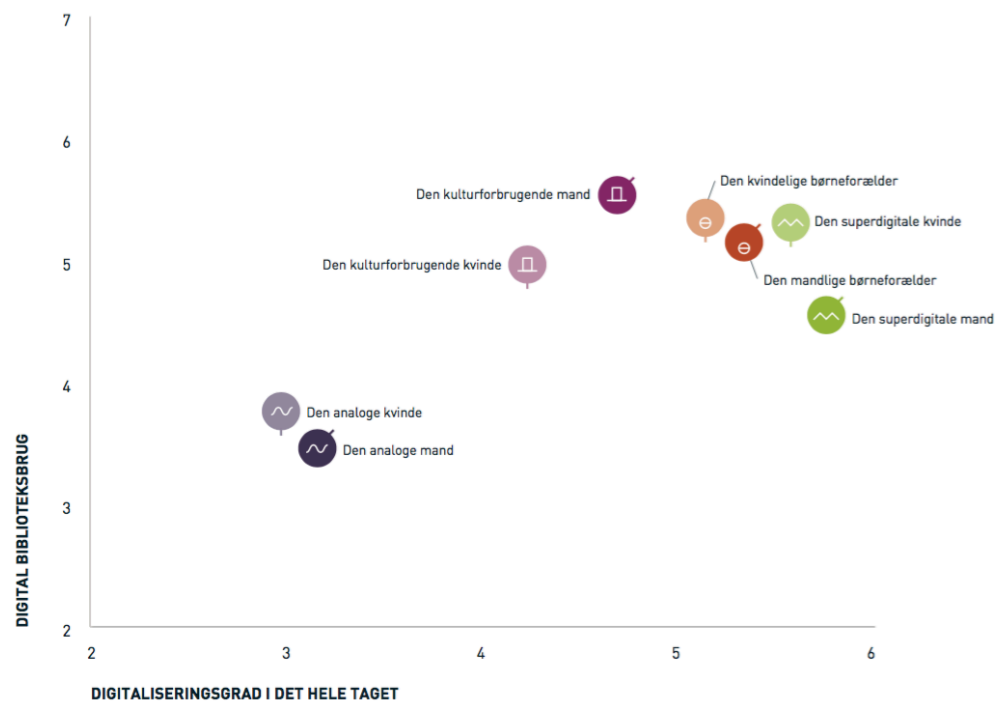
6 % af den analoge mand segmentet bruger det digitale bibliotek hyppigt.

7. Segmenternes forskellighed

- Generelt digital ctr. biblioteksdigital

FIGUR 19: Segmenternes gennemsnitlige score på dimensionerne digital biblioteksbrug samt digitalisering i det hele taget.

Segmenternes brug af det digitale bibliotek og deres generelle digitaliseringsgrad.

Viser forskellige potentialer:

- *Digitale segmenter* der ikke er tilsvarende biblioteksdigitale
- *Kulturforbrugere* der er mere biblioteksdigitale end digitale
- *Analoge* der både har lav digitaliseringsgrad og lav brug af det digitale bibliotek
- *Børneforældre* er både og...

8. 5 kommunetyper

FIGUR 46: Kort oprids af biblioteksrelevante kommunetyper.

A

Kommunerne af denne type er især mindre landkommuner. Det er kommuner, som er kendetegnede ved lavt indbyggertal og lav befolkningstæthed.

I denne type kommune er andelen med en videregående uddannelse forholdsvis lav, mellem 15 og 29 %. Udgifterne til biblioteket, samt antallet af aktive lånere og udlån per borger er også relativt lavt.

B

Kommunerne i denne type er især landkommuner med flere mindre bycentre. De har alle et relativt lavt indbyggerantal og en relativ lav befolkningstæthed, som dog er større end de fleste kommuner i kommunetype A. Disse kommuner placerer sig middelhøjt med hensyn til biblioteksaktiviteten: De har et middelhøjt antal udlån per indbygger og middelhøjt antal aktive lånere.

For disse kommuner er andelen med videregående uddannelser en smule højere end gennemsnittet.

C

Mange af kommunerne i denne kommunetype er større provinskommuner, ofte med en stor by i kommunen med et uddannelsesmiljø. De har et stort indbyggerantal og en mellemstor befolkningstæthed samt et middelhøjt uddannelsesniveau.

Biblioteksaktiviteten er relativt lavt, gennemsnit af aktive lånere er det næstlaveste for alle kommunetyperne. Dog er gennemsnit af udlån per indbygger middelhøjt.

D

Denne kommunetype dækker over en række kommuner i Nord- og Midtjylland. Disse kommuner har en høj eller mellemhøj befolkningstæthed samt middelhøjt og højt uddannelsesniveau. Disse kommuner har et relativt højt biblioteksbrug med mange aktive lånere og mange udlån samt høje udgifter til biblioteket per indbygger.

E

Denne kommunetype betegner de største byer i Danmark: Odense, Aarhus, Aalborg og København (inklusiv Frederiksberg). Disse byer har alle en meget høj befolkningstæthed, et højt indbyggerantal og et højt uddannelsesniveau. Udlån per indbygger og aktive lånere varierer en del kommunerne imellem, men er samlet set lavt. Udgifterne per indbygger er middelhøjt.

Kommunerne er inddelt i kommunetyperne på baggrund af:

- Indbyggertal i kommunen
- Befolkningstæthed i kommunen
- Uddannelsesniveau i kommune
- Udgift til biblioteket per indb. i kommunen
- Biblioteksudlån per indb. i kommunen
- Procentandel af aktive lånere

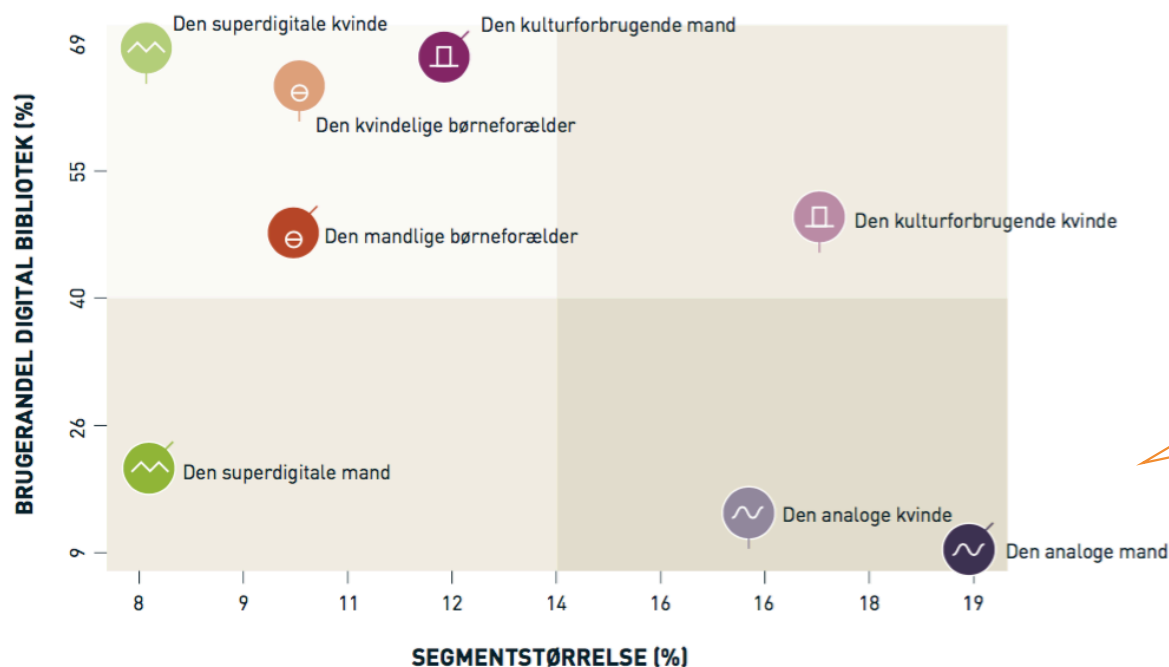
Inddelingen giver en mere fintmasket viden om segmenterne i forhold til en given kommunes egen struktur og befolkningssammensætning.

9. Input til en lokal digital biblioteksstrategi - Kommunetype B (Landkommune profil)

FIGUR 49: Strategikort for kommunetype B.

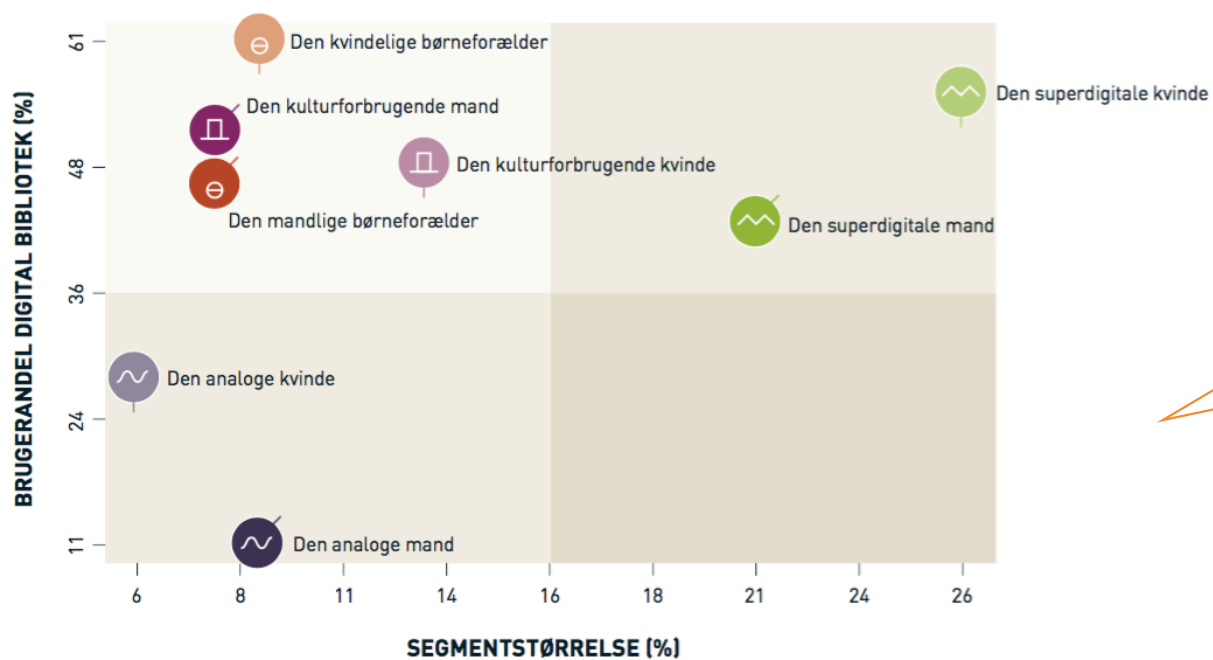
I kommunetype B er det især segmenterne den analoge kvinde og den analoge mand, som har de laveste brugerandele og udgør de største andele af befolkningen.

I denne kommunetype kan det i høj grad betale sig at indfange og hjælpe disse segmenter.

9. Input til en lokal digital biblioteksstrategi - Kommunetype E (Universitetskommuner)

FIGUR 52: Strategikort for kommunetype E.

I kommunetype E har segmenterne den superdigitale kvinde og den superdigitale mand de højeste brugerandele og udgør de største andele af befolkningen.

I denne kommunetype kan det i høj grad betale sig at fastholde disse segmenter.

9. Find mere i rapport og på 3 workshops.....

2.8. ANBEFALINGER TIL ARBEJDE MED SEGMENTERNE

Den mandlige børneforælder:

- En indsats med fokus på formidling af tilgængelige tjenester
- Især udbredelse af tjenester med bredt indhold indenfor underholdning og oplevelser
- Gerne "hurtige" tilbud der f.eks. kan benyttes under transport og fra en smartphone
- Gerne fokus på tjenester med børnerelateret indhold

Den kvindelige børneforælder:

- Indsats for udbredelse af kendskab til tjenesterne
- Fokus på at tilbud skal være nemme at navigere i og logge ind på m.m.
- Fokus på børnerelaterede tilbud
- Fokus på tjenester med bredt indhold af lyd-bøger og e-bøger

FIGUR 23: Hvilke tjenester kender du til på tværs af segmenter.

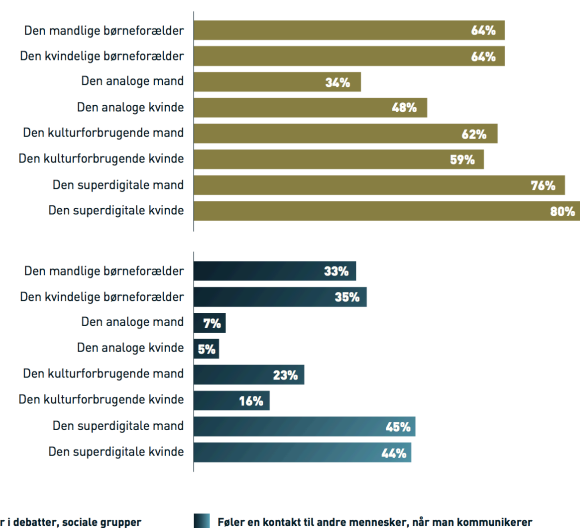
Spørgsmålet er kun stillet til respondenter, der har svaret at de bruger det digitale bibliotek en gang om året eller oftere.

	Den mandlige børneforælder	Den kvindelige børneforælder	Den analoge mand	Den analoge kvinde
Litteratursiden.dk	9%	15%	4%	17%
Bibliotek.dk	58%	69%	46%	39%
Filmstriben	48%	41%	12%	9%
eReolen (inkl. lydbøger)	52%	60%	9%	24%
Biblioteksvagten	11%	13%	7%	9%
Bogbidder	1%	1%	1%	1%
Biblo	6%	11%	3%	1%
Kender ikke nogen af de nævnte	10%	10%	40%	36%

	Den kulturforbrugende mand	Den kulturforbrugende kvinde	Den superdigitale mand	Den superdigitale kvinde
Litteratursiden.dk	13%	21%	18%	28%
Bibliotek.dk	60%	59%	65%	77%
Filmstriben	36%	26%	59%	68%
eReolen (inkl. lydbøger)	57%	59%	43%	61%

FIGUR 28: To nøgledimensioner for digitale fællesskaber på tværs af segmenter.

Procentandelen er andelen der har svaret I høj grad eller I nogen grad til udsagnet.

FIGUR 5: Hvad synes du er vigtigst ifm. en god digital kulturtjeneste, hvad enten det måtte gælde film, musik eller litteratur? Det var muligt at sætte op til 3 kryds. Procentandelene summer derfor ikke til 100%.

10. Resumé

- Digital biblioteksbrug supplerer i dag reelt og substantielt det fysiske bibliotekstilbud
- Andelen af hyppige digitale brugere er nu fordoblet siden 2014 og unge har næsten samme brugshyppighed af det digitale som det fysiske
- Stadig tæt sammenhæng med det fysiske bibliotek: tænk det sammen!
- Rummer potentiale for et ”mere folkeligt folkebibliotek”, fordi:
  - Det digitale bibliotek er mindre uddannelseskævet end det fysiske bibliotek
  - Brug af digitale bibliotek stiger med borgerens afstand til nærmeste fysiske bibliotek...
- Kendskab kan højnes, og inspirationskilderne er mange: Det lokale biblioteks hjemmeside og personale er vigtige
- Facebook potentiale: få borgere kender dig bib ad den vej og billigt at øge eksponering
- Målt lokal digital strategi til egen befolkningssammensætning og kommunestruktur
- Målt lokal digital strategi til forskellige segmenter af borgere.

